

Elmaradt katasztrófa: a kínai–amerikai vámháború első tanulságai

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Salát Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. augusztus 25.

Salát Gergely, vezető kutató, MKI

ELMARADT KATASZTRÓFA: A KÍNAI-AMERIKAI VÁMHÁBORÚ ELSŐ TANULSÁGAI

A 2025-ben kiéleződő amerikai-kínai vámháborúban újra előtérbe került a világgazdaság sérülékenységeinek kérdése. Az év első felének makrogazdasági adatai azonban nem a várt megingásokat jelzik, hanem a két legnagyobb gazdaság meglepő ellenállóképességét. Kína stabil növekedést mutatott, exportja minden korábbi rekordot megdöntött, miközben az Egyesült Államokban is pozitívak maradtak a gazdasági mutatók. Az eddigi fejlemények arra utalnak, hogy a globális gazdasági rendszer strukturálisan ellenállóbb, mint korábban feltételezték – és ez fontos tanulság lehet a nyitott, közepes méretű gazdaságok, így Magyarország számára is.

TAVASZI ADOK-KAPOK

A 2025-ös év világgazdasági folyamatait jelentős részben a második Trump-adminisztráció kereskedelempolitikai fordulata határozta meg. Az Egyesült Államok a világ 184 országára vetett ki különféle [vámokat](#), beleértve legfontosabb kereskedelmi partnereit is. A cél egyértelműen az volt, hogy az amerikai érdekeknek megfelelően újrarendezzék a világgazdaság szerkezetét, és csökkentsék az USA kereskedelmi hiányát.

A vámintézkedések [első számú célpontja](#) természetesen Kína volt. Az amerikai politikai elit körében már több mint egy évtizede konszenzus uralkodik abban, hogy Kína jelenti a legnagyobb stratégiai kihívást az Egyesült Államok számára. A 2025 áprilisában bejelentett vámemelések egyes kínai termékek esetében [elérték](#) a 145%-ot is. Kína ezúttal szakított korábbi megközelítésével, és – a tárgyalások szorgalmazása helyett – gyors, drasztikus válaszintézkedéseket vezetett be, az amerikai termékekre 100%-ot meghaladó vámokat vetett ki. Májusban a felek ideiglenes megállapodást kötöttek, amelynek alapján a vámokat részben visszavonták. Az egyezmény eltérő értelmezése miatt azonban júniusban [újabb tárgyalásokra](#) volt szükség, hogy a további eskalációt elkerüljék. Így sikerült egy keretmegállapodást kötni, a kínai-amerikai

kereskedelmi kapcsolatok azonban továbbra is meglehetősen törékenyek. Összességében az év második negyedében a kínai–amerikai gazdasági kapcsolatok történelmileg a legbizonytalanabb korszakukat élték.

NAGYOBB VOLT A FÜSTJE

A világgazdasági szereplők többsége [arra számított](#), hogy ez a bizonytalanság komoly visszaesést okoz a kínai gazdaságban, különösen az exportpiacok szűkülése és a kereskedelmi bizalom megrendülése miatt. E várakozások azonban [nem igazolódtak](#). A kínai GDP az első negyedévben 5,4%-kal, a második negyedévben pedig 5,2%-kal bővült. Az első féléves átlagos növekedés így 5,3% lett, meghaladva az elemzői várakozásokat.

Külön figyelmet érdemel az export alakulása. Bár az Egyesült Államokba irányuló kivitel érezhetően visszaesett – éves összevetésben [áprilisban](#) 21%-kal, májusban 34,5%-kal, júniusban pedig 16,1%-kal [csökkent](#) –, a kínai export összességében növekedni tudott. Az első félévben a kivitel 5,9%-kal [bővült](#), és júniusban, az időszak záró hónapjában is 5,8%-os [növekedést](#) regisztráltak. A [külkereskedelmi többlet](#) 34,7%-kal, 586 milliárd dollárra nőtt, ami arra utal, hogy a kínai gazdaság nemcsak ki tudta védeni az amerikai vámintézkedések közvetlen hatásait, hanem a globális kereslet és a piacok ártrendeződése nyomán még növelni is tudta exportteljesítményét. A fenti számok azt mutatják, hogy sem a bilaterális vámháború, sem az abból fakadó világgazdasági zavarok nem tudták érdemben megingatni Kína külkereskedelmi pozícióját. Természetesen a hosszú távú hatások még nem láthatók, de ha azzal számolunk, hogy a legrosszabb időszakon a kínai–amerikai kapcsolatok már túl vannak, és a jelenleg érvényben lévő keretmegállapodás már nem fog jelentősen változni, akkor kijelenthető, hogy a Trump-féle vámháború legviharosabb hónapjait a kínai gazdaság viszonylag könnyen átvészelte. (Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a kínai gazdaságnak ne lennének [súlyos problémái](#), de azok az amerikaiaktól jórészt függetlenek.)

Mindez messze túlmutat a gazdasági mutatókon. A következő évek, évtizedek legmeghatározóbb nemzetközi kérdése az lesz, hogy miként alakul a két globális szuperhatalom, az Egyesült Államok és Kína viszonya. E kapcsolat dinamikáját alapvetően az határozza meg, hogy a felek milyen mértékben képesek befolyást gyakorolni egymásra – politikai, gazdasági, katonai vagy technológiai eszközökön

keresztül. A 2025-ös fejlemények arra utalnak, hogy az Egyesült Államok befolyási potenciálja a kínai gazdasági folyamatokra korlátozottabb, mint azt korábban számos döntéshozó és elemző feltételezte. Bár a vámok és technológiai szankciók kétségtelenül okoznak zavarokat a kínai gazdaság egyes szektoraiban, ezek az eszközök mindeddig nem bizonyultak elegendőnek a kínai növekedési pálya megtöréséhez vagy a gazdaság destabilizálásához. Ez a tapasztalat alapvetően befolyásolhatja a két nagyhatalom jövőbeni stratégiáját: nem mindegy ugyanis, hogy a versengés milyen eszközkészlettel zajlik, és melyik fél milyen nyomásgyakorlási képességgel rendelkezik. A jelenlegi helyzet arra utal, hogy az amerikai eszköztár e tekintetben szűkösebb, mint azt sokan korábban gondolták.

TUDATOS KÉSZÜLÉS

A kínai gazdaság tudatos stratégia eredményeként tett szert számottevő ellenállóképességre. A Trump első elnöksége alatt megkezdett kereskedelmi háború hatására Peking [diverzifikálta](#) külkereskedelmi kapcsolatait, csökkentette az USA súlyát az exportjában (20%-ról 15% [körülre](#)), és új pozíciókat épített ki a nem nyugati világban, elsősorban Délkelet-Ázsiában, Afrikában, Latin-Amerikában, a Közel-Keleten és a posztszovjet térségben.

Ennek a globálisan sokkal diverzifikáltabb külkereskedelmi hálózatnak volt köszönhető, hogy az amerikai piac részleges kiesése nem okozott rendszerszintű megingást. Mint láttuk, a 2025. tavaszi vámcsatározások idején az Egyesült Államokba irányuló export drámaian visszaesett, ám a kínai kivitel összességében [mégis növekedni](#) tudott – más térségek kereslete ugyanis részben vagy egészben [kompenzálta](#) az amerikai piac visszaesését. Az ASEAN-országokba irányuló export 13%-kal, az Afrikába irányuló 21,4%-kal [nőtt](#) az első félévben, míg az EU-ba irányuló kivitel 6,9%-kal emelkedett – annak ellenére, hogy a kínai-európai kapcsolatok is feszültebbé váltak.

Számos elemző a kínai export erőteljes növekedését részben annak tulajdonítja, hogy a vámháború kiéléződésére számítva a külföldi importőrök [előrehozták megrendeléseiket](#), és jelentős készleteket halmoztak fel. A logika szerint ezek a vállalatok attól tartottak, hogy a jövőben még magasabb tarifák lépnek életbe, ezért igyekeztek mielőbb beszerezni a kínai termékeket. Ebből az is következne, hogy ez a készletezési hatás időleges, és a második félév során – az előrehozott megrendelések kifutásával – az exportnövekedés lassulhat. Ez a jelenség valóban

szerepet játszhatott az export felfutásában, ugyanakkor túlzott jelentőséget sem szabad tulajdonítani neki. Hasonló magyarázat már a 2024-es negyedik negyedévben is elhangzott: Donald Trump novemberi újraválasztását követően sok amerikai cég igyekezett még a várható kereskedelmi szigorítások előtt feltölteni készleteit, s ezt több elemző a 2024 végi kínai gazdasági megugrás [fő okaként](#) azonosította. Akkor az volt a konszenzus, hogy a készletezés hatására a 2025 első negyedévében visszaesés következik majd – ám ez végül nem történt meg. A gazdasági és az exportnövekedés továbbra is erőteljes maradt.

A kínai export növekedésének fő okát minden bizonnyal nem időleges hatásokban vagy spekulációkban, hanem a kínai vállalatok nemzetközi versenyképességének látványos erősödésében kell keresni. Ez a fejlődés részben a kínai állam következetes és célzott [iparpolitikájának](#) eredménye, részben pedig a vállalatok alkalmazkodóképességéből és okos stratégiai döntéseiből fakad. Különösen a csúcstechnológiai ágazatokban működő cégek – például az elektromosjármű-gyártás, az akkumulátortechnológia, a zöld energiák vagy a távközlési berendezések területén – képesek olyan ár-érték arányú termékeket kínálni, amelyek a világpiacon verhetetlenek. A kínai export sikere tehát nem csupán mennyiségi, hanem minőségi dimenzióval is bír. Az árversenyképesség mértékét jól jelzi, hogy 2025 első felében a kínai kivitel volumene jóval [nagyobb mértékben](#) nőtt, mint annak értéke, ami arra utal, hogy a kínai termékek a korábbiaknál is alacsonyabb egységáron kerültek a nemzetközi piacokra – vagyis a növekedést részben az árcsökkenésen keresztül érték el. Ez persze számos újabb problémát okoz.

BELSŐ ERŐFORRÁSOK

A kínai gazdasági növekedés motorja 2025-ben nem kizárólag az export bővülése volt, sőt: a legfontosabb dinamizáló tényező a belső fogyasztás erősödése lett. Az év első felében a belföldi fogyasztás a GDP-növekedés [több mint 52%-át](#) adta, ami világosan jelzi, hogy a kínai gazdaság fő hajtóereje immár a hazai kereslet. Noha ennek aránya még nem éri el a fejlett gazdaságokra jellemző szintet, a trend egyértelmű: Kína hosszú távú célja a gazdaság átállítása az export- és beruházásvezérelt modellről egy fogyasztásközpontúbb szerkezetre. Ennek előmozdítása érdekében a kínai kormány már 2024 közepétől célzott fogyasztásélénkítő programokat vezetett be – ezek hatása is érződik a mostani adatokban.

Ez a belső szerkezeti átalakulás jelentősen fokozza a kínai gazdaság ellenállóképességét a külső sokkokkal szemben. Egyszerűen fogalmazva: a külkereskedelemnek már nincs [akkora súlya](#) a kínai gazdaság egészében, mint egy-két évtizeddel ezelőtt, így a külkereskedelmet célzó eszközökkel – például védővámokkal – egyre nehezebb közvetlenül befolyásolni a teljesítményét. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy a kínai gazdaság – legalábbis eddig – képes volt viszonylag sértetlenül átvészelni a 2025-ös kereskedelmi feszültségeket, és stabil növekedési pályán maradni.

AZ ÓCEÁN TÚLOLDALÁN

A kép teljessége érdekében érdemes kitérni az Egyesült Államok gazdasági teljesítményére is, hiszen a vámháború nem csupán Kínát, hanem az amerikai gazdaságot is érintette. A Kínában termelő amerikai vállalatokat is sújtó vámok, valamint a kínai [válaszlépések](#) érzékenyen érintettek számos amerikai céget, miközben az amerikai vámintézkedések más – az amerikai exportőrök számára fontos – országok gazdaságában is zavarokat okoztak. Ennek ellenére a 2025 második negyedévére vonatkozó makrogazdasági mutatók meglepően [kedvező képet](#) festenek: az amerikai gazdaság éves alapon akár 2,4%-kal is [bővülhetett](#), jóval meghaladva az előzetesen prognosztizált 1,6–1,7%-os értékeket. Az infláció csak mérsékelten emelkedett, a munkanélküliség továbbra is alacsony szinten maradt, és a munkaerőpiac stabilitása erőteljes vállalati teljesítménnyel párosult. Kiemelkedő beruházások történtek a mesterséges intelligencia, adatfeldolgozás, robotika és energetikai modernizáció terén. Az adatok azt mutatják, hogy az amerikai gazdaság alkalmazkodóképessége legalább olyan erős, mint a kínaié – legalábbis rövid távon. Elképzelhető, hogy a negatív hatások késleltetve jelentkeznek, ám az eddigi számok cáfolni látszanak azokat az aggodalmakat, amelyek szerint a nemzetközi kereskedelmi rendszer bármilyen zavara szükségszerűen elviselhetetlen gazdasági következményekkel jár.

TANULSÁGOK

A 2025-ös vámháború eddigi alakulása arra utal, hogy a globális gazdaság szereplői – különösen Kína és az Egyesült Államok – jóval nagyobb rezilienciával bírnak, mint amire a válságforgatókönyvek készítői számítottak. Ez a felismerés hosszú távon befolyásolhatja a nagyhatalmi stratégiákat és a gazdaságpolitikai eszköztár újragondolását is.

A Magyarországhoz hasonló, nyitott, közepes méretű gazdaságok számára ezek a fejlemények fontos tanulságokkal szolgálnak. Az, hogy a globális értékláncok és gazdasági szereplők nagyobb strukturális ellenállóképességgel rendelkeznek, mint azt sokan feltételezték, növeli a nemzetközi gazdaságpolitikai mozgásteret, ugyanakkor nem változtat azon az alapvető érdeken, hogy a globális kereskedelem a lehető legkevesebb akadályba ütközzön. Az ilyen országok számára változatlanul az a legelőnyösebb, ha a nemzetközi környezet kiszámítható, a kereskedelem szabad, a gazdaságpolitikai feszültségek pedig minimalizálhatók. Éppen ezért érdemes aktívan részt venni minden olyan kezdeményezésben, amely a nyitott gazdasági rend fenntartását szolgálja – legyen szó európai uniós fellépésről, kereskedelmi vitarendezésről vagy szabványosítási együttműködésről.